Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXV. Ч. 42. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 24-го ЛЮТОГО 1978 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. FRIDAY, FEBRUARY 24, 1978 No. 42. VOL. LXXXV.

ПІДГАЄЦЬКІ ЖИДИ В НЮ ЙОРКУ ВІДДЯЧИЛИСЬ УКРАЇНЦЕВІ ЗА РЯТУНОК

Роман Білецький зі Сабіною Шніцер під час своїх гостинних відвідин в Ню Йорку.

Ню Йорк. — Група жидів з Піддаєччини, які сьогодні живуть в достатках в ЗСА і в Канаді, не забули про Романа Білецького, 52-літнього залізничного працівника в цьому містечку Західньої України. В 1943-му році Р. Білецький і його покійний батько Левко врятували їм життя.

Про цей один з численних випадків, що мали місце під час Другої світової війни, написав Бернард Рабін, кореспондент місцевого щоденника „Дейлі Нюс'' в числі з четверга, 16-го лютого 1978-го року, у виданні для Квінсу, Н. Й.

З вдячности за допомогу і рятунок від майже певної смерти ця група віднайшла Р. Білецького і після довших старань спровадила його до Ню Йорку на одномісячні відвідини, оплативши йому подорож літаком. Він прибув до ЗСА 18-го січня, а 16-го лютого відлетів додому, обдарований щедро вдячними приятелями жидами. Напередодні його виїзду відбулося останнє з кількох прийнять в домі Сабіни Шніцер, одної з членів групи.

„Весною 1943-го року нацисти напали на Україну і впали до нашого малого села'', — розповідає п-і С. Шніцер, якій тоді було дев'ять років. „Спершу вони обмежувались до побивань жидівського населення. Але незабаром мій батько, Геррі Грау, який

(Закінчення на ст. 3-ій)

День Української Державности у Клівленді

Конгресменка Мері Ровз Окар передає голові УЗО, головному радному УНСоюзу д-рові Богданові Футеєві копію зголошеної нею в Конгресі ЗСА резолюції відносно проголошування 22-го січня Днем Української Незалежности. Біля конгресменки (зліва) стоїть асамблімен з Ілиной д-р Борис Антонович та члени Управи УЗО - Відділу УККА

Клівленд (рід). — Як було заповіджено в „Свободі" з 14 січня 1978, в місті Клівленді, стейту Огайо, відбувся, 21-го січня 1978 року День Української Державности. Українська громада Клівленду відзначувала 60-річчя проголошення Самостійности та 59-річчя Соборности України, державних актів, які відбулися 22-го січня 1918 і 22-го січня 1919 на Софійській площі в Києві.

Підготову до відзначення цих великих роковин перевів окремий Громадський Комітет, що постав при Українських Злучених Організаціях (УЗО) — Відділі Українського Конґресового Комітету (УКК) у Клівленді. Крім інформацій в українській і англомовній пресі, появилися також летючки про відзначення Дня Української Державности.

Святкування відкрив голова УЗО д-р Богдан Футей. Програму започаткував святковий апель комбатантських, молодечих і

(Закінчення на ст. 4-ій)

Свято Української Державности в Мілвокі

Ґрефтон, Вис. (Р.Д.). — 29-го січня ц. р. старанням місцевого Відділу УККА, українці міста Мілвокі та околиць відзначили 60-річчя проголошення Української Державної Незалежности. Святочною програмою проводив голова Відділу УККА, д-р Богдан Давидович. Уляна Тишинська прочитала проклямацію „Дня Української Незалежности'' в стейті Висконсин, проголошену губернатором М. Шрайбером. Головним доповідачем був інженер Василь Нагірняк із Медісону, Вис.

У мистецькій частині взяли участь: Данило і Семен Козачок, Богдан Нагірняк та п-ні Раїса Дорошенко. Свято закінчено співом українського національного гимну всіма присутніми.

ПРОПАМ'ЯТНОЮ ТАБЛИЦЕЮ ВІДЗНАЧЕНО ПОДВІЙНУ РІЧНИЦЮ УНС

Джерзі Сити. — Минулої середи, 22-го лютого 1978 р., тут прикріпленням відповідної пропам'ятної таблиці до стіни при вході до Української Будівлі Українського Народного Союзу утривалено згадку про щодо дня точно дві річниці цієї сьогодні найстаршої і найбільшої української установи у вільному світі: 84-ту річницю заснування УНСоюзу в дні „Батька своєї країни" Джорджа Вашінгтона 22-го лютого 1894 року та 4-ту річницю присвяти піонерам УНСоюзу новозбудованої 15-поверхової Української Будівлі при 30 Монтгомери стріт, що відбулася з відповідною церемонією 22-го лютого 1974-го року. На прикріпленій бронзовій таблиці є напис в англійській мові, який в українському перекладі звучить: „*Ця Будівля була присвячена 22-го лютого 1974 відповідною церемонією пам'яті українських піонерів і основоположників Українського Народного Союзу, Інк., в Шамокіні, Пенсильванія, 22-го лютого 1894*". Дальше подано імена членів Головного Уряду УНС в роках 1970-1974: головний предсідник Йосип Лисогір, заступники головного предсідника Іван Телюк, сенатор Павло Юзик і Марія Душник, заступник головного предсідника і рекордовий секретар Володимир Сохан, головний секретар Ярослав Падох і головний касир Уляна Дячук; Головна Контрольна Комісія: Іван Геврик, Іван Винник, Богдан Гнатюк, Іван Скальчук і Михайло Данилюк, Головні Радні: Василь Дідюк, Степан Гавриш, Тарас Шмагала, Богдан Футей, Анатолій Дорошенко, Анна Гарас, Дмитро Попадинець, Тарас Шпікула, Анна Чопик, Володимир Запаранюк, Мирон Куропась, Мирослав Кальба, Євген Репета і Андрій Джула.

З технічних причин — графічного приміщення довших і коротших імен — у поданому вгорі порядку (за кількістю одержаних у виборах голосів) імен головних радних на таблиці треба було зробити деякі пересунення.

THIS BUILDING WAS DEDICATED ON
FEBRUARY 22, 1974
WITH APPROPRIATE CEREMONY TO THE MEMORY OF
THE UKRAINIAN PIONEERS WHO FOUNDED THE
UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC
IN SHAMOKIN, PENNSYLVANIA ON
FEBRUARY 22, 1894

SUPREME ASSEMBLY 1970-1974
PRESIDENT - JOSEPH LESAWYER
VICE PRESIDENTS:
JOHN TELUK SENATOR PAUL YUZYK MARY DUSHNYCK
V. P. & RECORDING SECRETARY - WALTER SOCHAN
SECRETARY - JAROSLAW PADOCH
TREASURER - ULANA M. DIACHUK

AUDITING COMMITTEE
JOHN HEWRYK
IWAN WYNNYK BOHDAN HNATIUK
MICHAEL DANYLUK IWAN SKALCHUK

BOARD OF ADVISORS
WASYL DIDIUK STEFAN HAWRYSZ TARAS SZMAGALA
BOHDAN FUTEY ANNA HARAS DMYTRO POPADYNEC
EUGENE REPETA ANNA CHOPEK TARAS SHPIKULA
MYRON KUROPAS MYROSLAW KALBA ANDREW JULA
ANATOLY DOROSHENKO WALTER ZAPARANIUK

Бронзова Пропам'ятна Таблиця, прикріплена до стіни Української Будівлі праворуч входових дверей.

ЗСА ПРОДОВЖУЮТЬ РОЛЮ ПОСЕРЕДНИКА НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ

Єрусалим/Вашінґтон. — Алфред Атертон, асистент державного секретаря, минулого вівтірка, 21-го лютого, знову почав сповняти ролю посередника між Ізраїлем і Єгиптом, щоб довести до спільної декларації відносно загальних принципів щодо замирення на Близькому Сході. Атертон, який виконував ту функцію кілька тижнів тому, але припинив діяльність, коли єгипетський президент Анвар ель-Садат прибув до ЗСА на переговори з президентом Джіммі Картером, минулого вівтірка у Єрусалимі відбув нараду з прем'єром Менахемом Беґіном, міністром закордонних справ Моше Даяном і міністром оборони Езером Вайцманом. Після наради Атертон і члени ізраїльського уряду відмовилися відповідати на запити журналістів відносно обговорених ними тем, а тільки підтвердили, що головна справа — це спільна деклярація загальних принципів замирення.

У середу, 22-го лютого, Атертон плянував відлетіти до Каїра, щоб передати єгипетським властям найновіші пропозиції Ізраїля, заявивши, що ці пропозиції не дуже відрізняються від попередніх.

Алфред Атертон, як теж речники ізраїльського та єгипетського урядів погоджуються, що під сучасну пору найбільшою перешкодою до оприлюднення спільної деклярації принципів — це справа ізраїльських цивільних осель на окупованій арабській території на Сінайському півострові та на західньому березі ріки Йордан, як також питання палестинських арабів. Ізраїль не хоче погодитися, щоб в тій деклярації був вислів про „законні права палестинських арабів", бо вважає, що це може довести до створення самостійної „батьківщини" палестинців, що, на думку Єрусалиму, становило б поважну загрозу для безпеки Ізраїля.

Відновлюючи свою функцію посередника між Єрусалимом і Каїром, Атертон не сподіється, що його місія „зразу увінчається успіхом", але попередив, що на будь-які конкретні висліди треба буде ждати „порівняльно довший час".

Минулого вівтірка справа Близького Сходу була також темою виступу державного секретаря Сайруса Венса перед Комісією Палати Репрезентантів для міжнародних справ. Він заявив, що Білий Дім не погодиться на те, щоб були введені „значні зміни" в плян президента Картера щодо продажу військових літаків Єгиптові, Савдійській Арабії та Ізраїлеві. Як відомо, уряд ЗСА вирішив продати Єгиптові 50 літаків типу „Ф-5Е", які не належать до категорії наймодерніших, як також продати Савдійській Арабії 60 новіших літаків кляси „Ф-15", а Ізраїль мав би право закупити 15 літаків типу „Ф-15" та 75 літаків кляси „Ф-16". Ряд американських законодавців і жидівська громада в Америці вважають, що рішення продати військові літаки двом згаданим арабським державам може створити загрозу для безпеки Ізраїля. Натомість речники Білого Дому і Департаменту оборони підкреслюють, що Єгипет не міг би ефективно використовувати американські літаки проти Ізраїля, але потребує їх, щоб оборонитися від можливого нападу з боку сусідніх Лівії та Етіопії, які одержують зброю від Совєтського Союзу. Конґрес ЗСА мусить ще погодитися на продаж літаків згаданим трьом державам Близького Сходу.

Торріхос знав про ролю брата в торгівлі наркотиками

Вашінгтон. — Сенатська Розвідча Комісія, що її очолює демократичний сенатор Бирч Бай з Індіяни, у вівторок, 21-го лютого, передала цілому Сенатові свій звіт, в якому ствердила, що панамський лідер Омар Торріхос Геррера знав, що його рідний брат Моісес, теперішній амбасадор до Еспанії, та деякі інші члени уряду Панами брали участь у торгівлі наркотиками, зокрема на початку 1970-их років, але не поробив належних заходів, щоб припинити цю торгівлю, або покарати винуватих. Звіт Сенатської комісії підкреслює, що нема жадних „конкретних доказів'', що сам панамський президент Омар Торріхос був в будь-який спосіб причетний до цієї торгівлі, як також зазначує, що ціла справа з продажем наркотиків не повинна мати жадного впливу на рішення Сенату відносно ратифікації нових договорів з Панамою щодо Панамського каналу.

БРЕЖНЄВ СЕРДИТЬСЯ НА ЗСА ЗА ПІДДЕРЖКУ ІЗРАЇЛЬСЬКО-ЄГИПЕТСЬКИХ ПЕРЕГОВОРІВ

Москва. — Генеральний секретар ЦК КПСС і голова Президії Верховної Ради СССР Леонід І. Брежнєв натаврував З'єднані Стейти Америки за те, що вони піддержують безпосередні переговори між Єгиптом й Ізраїлем та заявив, що Москва й далі сприятиме ідеї скликання Женевської конференції для полагодження близькосхідних проблем і підписання мирового договору між арабськими державами і Ізраїлем, як це було узгіднено між Москвою і Вашінгтоном в жовтні минулого року. Виступаючи на парадному обіді в честь сирійського президента Гафеса ель Ассада, який під теперішню пору перебуває з офіційною візитою в Совєтському Союзі, Брежнєв робив враження, що Совєтський Союз й далі виступатиме проти тих арабських держав, які взагалі відкидають форму переговорів з Ізраїлем, але також опонуватиме проти відірваних переговорів, які на думку совєтського верховоди не доведуть до справжнього замирення на Близькому Сході. Брежнєв, як інформує совєтське пресове агенство ТАСС, вважає, що відокремлені єгипетсько-ізраїльські переговори, що їх розпочав президент Анвар ель Садат в листопаді м. р., вказують на єгипетську легковажність і поступовий відступ від раніших позицій. Тепер, заявив Брежнєв, — не час займатися безпринципною політикою і маневруванням, а треба якнайскорше скликати заплановану раніше мирову конференцію в Женеві. Женевська конференція, твердять політичні спостерігачі і кореспонденти, принесе безперечно багато більше користей для СССР і приверне його вплив на розвиток подій на Близькому Сході, який Москва втратила після того, коли Єгипет викинув з країни усіх совєтських військових і цивільних „дорадників'' в 1972 році. Спільна американсько-совєтська деклярація, яка була проголошена в Ню Йорку в жовтні м. р. з метою приспішити скликання Женевської конференції, дещо поправила позицію Москви на Близькому Сході, але безпосередні переговори Садата з прем'єр-міністром Беґіном й представниками ізраїльського уряду знову відсунули в тінь совєтську посередницьку ролю, як зрештою й саму можливість відбуття конференції.

Не зважаючи на совєтський гнів, викликаний нібито відокремленою американською політикою і відступленням від спільної дії, Леонід Брежнєв все таки не вважав за відповідне засуджувати самі мирові переговори в загальному. Він тільки підчеркнув, що „імперіялісти намагаються розколоти визвольний рух арабів, знайти серед них співробітників і капітулянтів в заміну за обіцянки економічної допомоги''.

Совєтський Союз, мовляв, все ще піддержує свою ранішню позицію, яка включає відтягнення усіх військових частин Ізраїля з окупованих арабських земель і створення незалежної палестинської держави, — заявив Брежнєв.

Найвищий Суд дозволяє видобувати нафту біля східного побережжя

Вашінгтон. — У вівторок, 21-го лютого, Найвищий Суд вирішив, що американські фірми, яким уряд ЗСА ще в 1976-му році продав нафтові поля в Атлантійському океані біля берегів Ню Джерзі, Делаверу і Лонг Айленду, таки можуть розпочинати вертіти за тим пальним. Суд відкинув клопотання ряду організацій охорони довкілля, які твердили, що видобуття нафти та газу дуже ушкодить побережжя, зокрема пляжі та заповідники для диких птахів.

Відкидаючи це клопотання, члени Найвищого Суду заявили, що нафтові фірми зобов'язалися прикласти всіх зусиль, щоб зберігати довкілля, а обидві Палати Конґресу схвалили дещо відмінні законопроєкти, які пропонують встановити високі фінансові кари для тих фірм, які спричинили б ушкодження довкілля на берегах ЗСА.

Зразу після рішення Найвищого Суду речник фірми „Ексон'' повідомив, що його корпорація почне „експлораційне'' вертіння за нафтою і газом біля південного побережжя Ню Джерзі десь за три тижні. Проте, передбачають, що щойно десь за вісім років можна буде добути поважну кількість нафти з тих джерел.

Уряд президента Картера надіється, що ці нові джерела нафтової ропи спричиняться до зменшення енергетичної проблеми країни.

Міста та містечка на берегах Ню Джерзі, Делаверу і Лонг Айленду сподіваються, що вертіння за нафтою в їхніх околицях спричиниться до створення нових затруднень.

„НА РУССКОМ ЯЗЫКЕ"

(С. Г.). В останньому (6, 1977) випуску наукового двомісячника „Український біохемічний журнал", видаваному Інститутом біохемії ім. О. В. Палладіна при Академії Наук УССР в Києві, надруковано на останній сторінці обкладинки таку заяву редакції (російською мовою): „За постановою АН УССР н. 13793 з 9 серпня 1977, »Український біохемічний журнал« від 1 січня 1978 р. буде виходити російською мовою". Ніяких коментарів чи вияснень причин цієї зміни не подано.

З русифікацією цього наукового журналу фактично перестав існувати останній український медичний журнал в Україні, бо інші ще раніше зліквідовано і на їх місці появляються російські журнали „Врачебное дело", „Клініческая хірургія", „Офталмологіческій журнал" тощо. „Український біохемічний журнал", заснований 1926 р., друкував досі статті українською мовою, але мусів теж віддавати свої сторінки для статтей мовою російською. Останній, 6-ий випуск журналу за минулий рік приніс усі 17 статтей українською мовою, тільки відділ оглядів поданий по-російськи. Та українська мова й українська медична термінологія мусіли немало дратувати московські кадри, що засіли в АН УССР, тож тепер, коли совєтський уряд дозволяє собі прилюдно покпивати з ним самим підписаних Гельсінкських міжнародних умов, щодо прав людини і народів, настав пригідний момент зліквідувати ще одну українську позицію. Всіх, хто проти цього відважиться протестувати, можна тепер безкарно обвинуватити в „антирадянській пропаґанді".

М. РУДЕНКО: ЄДИНИЙ КРИТЕРІЙ ДЛЯ ОЦІНКИ СУСПІЛЬСТВА — СВОБОДА СЛОВА

Ню Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). — У самвидаві поширюється повний текст останнього слова Миколи Руденка на суді в червні 1977 року. Подаємо його в цілості; попередньо на Заході існували лише короткі винятки того знаменного виступу українського письменника.

Микола Руденко

„Громадяни судді!

Сьогодні перед судом стоїть Слово. Пригадуєте? Споконвіку було Слово і Слово у Бога і Слово було Бог. Усе через Нього сталося, і без Нього ніщо не сталося, що сталося.

Так починається Євангеліє від Йоана.

Як би ми не заперечували ідеалізм а все ж істина лишилася: людина з'явилася на землі тоді, коли на земській кулі з'явилося слово. Немає слова — немає людини.

Кажуть, людина створила працю. Але працюють й бобри — звалюють дерева, будують греблі. Позбавити людину праці — рівнозначне з позбавленням її Природи. Помилки тут немає, але немає теж й цілковитої правди.

Можна заперечити: в роботі бобрів немає свідомости, а в почині праці людини стоїть Думка. Так, це правильно. Але Думка і Слово — це властиво одне й те саме, бо ж ми, як відомо, думаємо з допомогою слів. Отже, хочемо ми, чи ні, а мусимо визнати: людина бере початок від Слова. Можна ще сказати й таке: Слово знайшло себе в Людині. Воно, Слово, знаряддя самого Всесвіту. Це — Логос, — себто знання Всесвіту про самого себе. Всесвіт не просто існує, він повинен знати як і задля чого він живе. Живе він задля того, щоб думати. Осмислює себе з допомогою Слова. Осмислює себе в Людині...

Звідси виходить, що вам, громадяни судді, доводиться сьогодні судити Всесвіт. Ні більше, ні менше! Вам його доводиться судити за те, що він Словом своїм оселився в Людині.

Якраз це малося на увазі, коли філософи і юристи працювали над текстом Загальної декляраціі прав людини. Всесвіт немає меж. Себто слово людини також не повинно бути обмежене. Воно повинно вільно іти через кордони сердець, душ, держав — інакше воно перестане бути Словом. Сьогодні, щоб якось відчути перевагу над біблійними часами, люди винайшли термін „інформація". Але, що це таке „інформація" — матерія чи не матерія? Ні, не матерія. Але ж та інформація, яка не вийшла наверх з людської голови, не є інформацією. Вона вмре разом з людиною. Слово піддається самознищенню — воно не здібне пробити фізичну оболонку Людини, щоб виконати своє призначення. Отже, людина, яка зі страху чи з іншої причини заморожує Слово в собі, властиво не живе.

Земську кулю можна порівняти з Космічним мозком, люди на ній — нейтрони. Активність життя цього мозку залежить від того, наскільки вільно люди спілкуються між собою — себто

(Закінчення на ст. 4-ій)

Нова форма комунікату західних держав в Беоґраді включає оборону прав людини

Београд, Югославія. — Ройтер інформує, що західні держави — учасники другої фази Европейської Конференції для справ безпеки і співробітництва, яка тепер добігає до кінця в Беоґраді, Югославія, запропонували нову форму кінцевого комунікату, яка включає оборону прав людини в Совєтському Союзі й інших комуністичних державах, як також у цілому світі. Як треба було сподіватися, делегації Совєтського Союзу і його сателітів категорично запротестували проти цього документу і голосували проти його прийняття. Голова совєтської делегації Юлій Воронцов заявив ще перед голосуванням, що проєкт західніх держав не може бути прийнятий, бо він порушує основні принципи Гельсінкської угоди і не є згідний з духом Гельсінкської Конференції. Західній проєкт комунікату закликає до посиленої акції злуки родин, полегш у подорожуванні в комуністичних країнах, приспішеної виміни інформаціями і знесення дискримінації супроти тих осіб, які бажають добровільно покинути свою країну і переселитись до іншої.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Суперечки в Београді

Помимо того, що наради Европейської Конференції для справ безпеки і співробітництва в Београді проходять у строгій ізольованості від кореспондентів і публічної дискусії, а приявні у Београді численні журналісти здані на ласку речників поодиноких делеґацій, які час до часу займають становище до тих чи інших справ, все таки вряди-годи, особливо тоді, коли наступають кризові ситуації в працях комісій, чи, як тепер, у зформулюванні кінцевого акту Конференції, офіційні державні чинники і відповідальні голови національних делеґацій не можуть обійтися без засобів масової інформації, головно тоді, коли треба змобілізувати публічну опінію для рятування ситуації. Про перебіг нарад Конференції довідуються тоді не тільки широкі круги населення у вільних країнах світу, але також народи в комуністичних країнах, які слухають радіопередачі ,,Голосу Америки", ,,Радіо Сбобода" і ,,Вільна Европа", а це в свою чергу дещо здержує комуністичні режими від непередуманої тактики і недипломатичної поведінки їхніх делеґатів на самій Конференції.

Так сталося й у випадку Београдського тупику, в якому опинилася кінцева фаза Европейської Конференції, коли прийшлося формулювати заключний комунікат, який мав би віддзеркалювати кількамісячну працю делеґатів 35-ох народів — сиґнаторів Гельсінкської угоди із завданням перевірити дію Гельсінкських ухвал.

Кореспондент ,,Ню Йорк Таймс" Дайвід Анделман, обговорюючи у тій газеті з 20-го лютого ц. р. справи Београдського тупика, цілком слушно стверджує, що учасники Конференції, як ніколи раніше, намагаються втаємничити в усі справи представників засобів масової інформації — преси, радіо й телебачення, з надією на мобілізацію публічної опінії і включення у справу переговорів визначних державних мужів, знаючи, що совєтські делеґати і делеґати інших комуністичних держав ледве чи погодяться на підписання такого кінцевого комунікату, який включав би оборону людських прав в Совєтському Союзі і його сателітах. Допускаючи таку можливість, французька делеґація підготовила свою версію кінцевого комунікату, яку президент Франції Валери Жіскар д'Естен і президент Юґославії Тіто рекомендують прийняти і у цій справі звернулися також до совєтського ватажка Леоніда Брежнєва, знаючи наперід, що таке прийняття залежить виключно від рішення Брежнєва і Політбюра. Свої звернення Жіскар і Тіто переслали також учасникам конференції дев'ятьох західньоевропейських країн — членів Европейського Економічного Ринку з проханням вжити свого авторитету, щоб зрушити Конференцію з мертвої точки і шукати компромісової розв'язки.

Треба однак сумніватися, чи комуно-московські диктатори, особливо після кількаразового відкидення їхнього проєкту, погодяться на будь-які компроміси і поступки, тимбільше, що Захід не бажає відступити від принципових справ оборони прав людини і засадничих ухвал Гельсінкської Конференції. Ледве чи допоможуть позакулісові акції невтральних країн, які, побоюючись сповільнення дії політики детанту і співпраці між Сходом і Заходом, поробили заходи, щоб не допустити до чергового совєто-західнього зудару. Суперечки в Београді покищо продовжуються.

Мадярщина і Ватикан заповіли договір

Рим, Італія. — Пресові агентства інформують, що Мадярщина і Ватикан прочистили у переговорах шлях для підписання договору про нав'язання дипломатичних зносин. Мадярський амбасадор до Італії заявив у вівторок, 21-го лютого ц. р. кореспондентам, що ,,шлях тепер відкритий для нав'язання дипломатичних зносин між нашою країною і Ватиканом і акт підписання такого договору може бути підписаний кожної хвилини".

Микола Бараболяк

У ПОХОДІ МИСТЕЦЬКИХ НАДБАНЬ

Не був я кандидатом на образотворчого мистця, ні поета, ні музику, а звичайний собі студень. Втягнув мене у хороми Олекси Новаківського у його віллі недалеко св. Юра пок. Володимир Ласовський. Він, хоч один із наймолодших тоді учнів Новаківського, розумів вагу мистецьких середовищ, вогнищ, де молоді таланти можуть найти піддержку, якої їм звичайно так треба в заранні їхньої творчости, та виявити себе, а пересічний інтеліґент, ,,обтираючись" об них, може навчитись розуміти його ролю в особистому житті і в житті нації. Вечірки у Новаківського, якими він провадив і звичайно говорив про мистецтво у загальному,або коментував свої твори, були досить модні. Бувало на тих вечірках кільканадцять молодих адептів мистецтва, з яких я ближче пізнав тоді Мороза, Спольського, Луцика й Антонича. Але душею тих зустріч був Влодко Ласовський, їх організатор. Таким організатором мистецьких сил й ентузіястом залишивсь Ласовський до смерти, очолюючи Раду Культури при СКВУ; він усе збирав мистців до гурту і створював для них середовища, які допомагали б їм рости.

А це чи не найпекучіше наше завдання. Усякі наші визвольні акції можуть мати свою вартість, але нам конечно визволитись передусім із відсталости в ділянці науки і культури, а мистецтва зокрема. Вишивки і писанки та всякий інший фолкльор це недосить. Поширити горизонти нашої культури — це найважливіший і найцінніший вклад, який наша еміґрація може зробити, щоб причинитись до здійснення наших політичних завдань. Зачнімо від ,,революції" проти нашої відсталости.

Такі і подібні думки насувалися мені, коли я попав тому більш як два місяці на вечірку, присвячену творчости трьох чікаґських поетів — Рубчака, Коверка і Коломийця, що було пов'язане з неофіційним відкриттям нової домівки Інституту Модерного Мистецтва в Чікаґо в серці української дільниці. Факт, що на цю вечірку з'явилося біля 200 осіб чікаґської інтеліґентської еліти, вказує на те, що серед нашої громади находить розуміння ідея, що нам тут на еміґрації найбільше на потребу розгорнути якнайширшу діяльність для розбудови науки і мистецтва, Зрілість нашого народу і його вагосвість міряють у першу чергу кількістю наукових книг, які випустить Гарвард, чи інша поважна наукова інституція, кількістю мистецьких нагород, що їх здобудуть наші образотворчі мистці, композитори і письменники (може, колись і нагороду Нобля!), наші люди, які виступатимуть виразно як українці, а не так пів-на-пів як Архипенко. Коли врешті зрозуміємо, що наші зусилля слід у нинішніх умовинах сконцентрувати головно на культурні здобутки, замість витрачати енерґію і кошти на непродуктивні політичні зусилля, які не хочемо називати по імені?

А воно так пов'язане: не буде родючого підґрунту, не буде відповідного для справ культури клімату, не виростимо і великих мистців і науковців. Дрібнота буде, але яка користь з неї? Тому нам конечно у всіх осередках скупчення наших людей творити центри, мистецькі клюби, як теплярні, де ми могли б рости культурно. А хто зна... Може у Чікаґо, може у Ню Йорку, може у Денвері, може..., хто зна де, випливуть таланти, які присвятять життя справам української культури, а мистецтва зокрема. І треба нам бути досить сильними, щоб їх утримати при собі, щоб не ставали вони Кістяківськими, Гоголями чи Рєпінами.

Про культурну роботу у Ню Йорку писалось і пишеться у нашій пресі. Треба з приємністю відмітити, що до такого походу на культурному фронті включається інтенсивно і Чікаґо. Такий центр існує в Чікаґо вже від 1971 року під назвою Інституту Модерного Мистецтва. Діяв він досі у піднаймленому приміщенні, не дуже відповідному, щоб носити ім'я ,,інституту мистецтва", але завдання сповняв. Щоб згадати тільки малярські виставки: в 1973 р. відбулись там виставка Архипенка, Урбана і Жука. У 1974 р. була збірна виставка тринадцяти мистців-образотворців. В 1975 р. виставляли там Кучер і Осадца.

Все ж ці досягнення не вдовольняли двох ентузіястів створення більш репрезентативного осередку, більш мистецько оформленого приміщення для виставок творів українського мистецтва, для постійної їх виставки та для імпрез чисто мистецького характеру. Тими ентузіястами з Кустос інституту інж. Василь Качуровський і промотор нової будови д-р Ахіль Хрептовський. Д-р Хрептовський ,,завзявся" і крім того, що вклав у нову будову декілька десятків тисяч власного гроша, зумів приєднати до свого задуму двох своїх колеґ, д-ра Шандру і д-ра Демуса, які дали по 15 тисяч дол., не враховуючи багатьох, що пожертвували по 2.000 і 1.000 дол. Зі старого приміщення при Чікаґо евеню, у віддалі меншбільш кварталу від трьох

(Закінчення на ст. 4-ій)

СТАНОВИЩЕ І ПЛЯНИ ПУН

ІНТЕРВ'Ю З Д-РОМ ДЕНИСОМ КВІТКОВСЬКИМ, ГОЛОВОЮ ПРОВОДУ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

ВІД РЕДАКЦІЇ: Представники ,,Нового Шляху" з Торонта та ,,Українського Слова" з Парижу відвідали Голову Проводу Українських Націоналістів, д-ра Дениса Квітковського, і поставили йому ряд питань з метою поінформувати членство Організації Українських Націоналістів та Ідеологічно Споріднених Націоналістичних Організацій, український політичний світ та загал українського громадянства про пляни і майбутню працю ОУН під керівництвом нового Голови ПУН, який перебрав головство, згідно з Устроєм ОУН, після смерти сл. п. Олега Штуля-Ждановича. Інтерв'ю передруковуємо в цілості з ,,Нового Шляху", Торонто, 11-го лютого 1978.

IV

,,Ходять по Европі" також ,,примари" ,,Еврокомунізму" й інші теорії, тому одним із завдань наступного ВЗУН буде кинути світло на всі ці політично-суспільні теорії і ще раз вказати на місце української самостійницької ідеології.

Студіюючи життя і боротьбу українського народу на рідних землях, наступний ВЗУН присвятить велику увагу шляхам і формам боротьби нашого народу за відновлення його національно-державної самостійности.

В цій боротьбі за державу, нація, як культурно-історична і політична вартість, є і мусить бути в основі нашого думання і заінтересування. Доти, поки ми не закріпимо за українською нацією неоспоримого права на її існування, доти ми не виконали нашого історичного завдання і доти ми не можемо дозволити собі на розкіш всяких, як дехто каже, ,,універсалістичних" ідей. Наша мета і наші шляхи до неї мусять бути ясні. Тому всякі ,,універсалістичні" ідеї, такі як марксизм у всяких формах, ,,Еврокомунізм" тощо, є для нас тільки затемненням нашої мети і блудженням манівцями. Наша єдина тепер політична концепція це — самостійна, суверенна держава українського народу. Всякі інші політичні концепції тепер це небезпечна, безвідповідальна гра з долею великої нації.

ЗАПИТ: Пане Голово, Ви неодноразово у своїх статтях і виступах, як і Ваш попередник, підкреслювали потребу консолідації політичних сил і консолідації громадських сил. Як Ви практично бачите нині можливості дальшої необхідної консолідації українства на базі ДЦ УНР?

ВІДПОВІДЬ: Ви певно пригадуєте собі, що в 1975 р. я, як діючий тоді Голова ПУН, відбув поїздку до Европи з метою відвідати там лідерів наших політичних інституцій, щоб довідатися про їх думку на тему консолідації всіх українських політичних сил на чужині і об'єднання їх для спільної дії на базі ДЦ УНР. Я відвідав тоді, м. іншими, п. Миколу А. Лівицького, президента УНР в екзилі, п. Ярослава Стецька, Голову ОУНр, проф. Б. Кордюка, Голову Політичної Ради ОУНз. Перед тим мав я довшу розмову з проф. М. Воскобійником, Головою УРДП. Ви також, певно, знаєте, що тодішні мої заходи не дали позитивного висліду.

Як тоді, так і тепер я стою на позиції, що консолідація українських політичних сил не тільки на еміґрації, але й у всьому світі, включно з Україною, є необхідна. Найкращим форумом для нашого об'єднання на еміґрації є ДЦ УНР з його Українською Національною Радою. ДЦ УНР є для нас і дальше леґальним урядом України в протилежності до брутального силою накиненого нам Москвою т. зв. УРСР. Ніяка партія, яка б вона не була завелика, не заступить нам леґітимности останнього уряду УНР.ДЦ УНР є власністю українського народу, тут і там. І тому ніхто, крім українського народу як цілости, не може мати до нього будь-яких претенсій. Це повинні зрозуміти і теперішні керівники ДЦ УНР. Тому в УНРаді, як еміґраційному перед-парляменті, повинні бути заступлені всі українські політичні середовища, які визнають проголошення і законне постання української держави у формі УНР 22 січня 1918 р. Всякі інші концепції щодо ДЦ УНР не мають ні леґального, ні морального оправдання.

Питання консолідації українських політичних сил на базі ДЦ УНР, Організація Українських Націоналістів і її Провід вже роками основно аналізують не лише у світлі тих консолідаційних розмов, які проходять в останніх роках, але й у світлі тих основних завдань, для яких представники ОУН внесли великий вклад напередодні завершення консолідаційного процесу в 1948 р. в Українській Національній Раді.

Як відомо, ПУП-ОУН завжди розглядали доцільність консолідації дії українського політичного світу з позиції загально-української акції на міжнародньому форумі, як допоміжної акції у визвольній боротьбі поневоленого українського народу.

Як напередодні 1948 р., так і тепер існує така потреба і тому ПУН-ОУН вважали і вважають, що державницька рація диктувала, щоб загально-політичні акції на міжнародньому форумі були спрямовані проти СССР та ним наставленого уряду УРСР, та щоб вони мали своє леґальне правне опертя в актах 22 січня 1918 і 1919 років.

На жаль, не всі українські політичні середовища так розуміють потребу і ролю консолідації українського політичного світу. Через це ми бачимо нескоординовані вияви політичних груп на міжнародньому форумі, які здебільшого шукають в них більше розголосу для своїх акцій, ніж хосенних вислідів для української визвольної справи. Паралельно з тим і на внутрішньому політичному відтинку йдуть намагання ,,блокувати" різні групи чи то в ідеологічно-співзвучний собі центр (відомі заяви в цій справі през. А. Лівицького і Я. Стецька) з одної сторони, та заходи для оформлення Українського Демократичного Руху — з другої.

(Продовження буде)

Микола Приходько

ЮВІЛЕЙНА ПЛИТА БАНДУРИСТІВ

Ще 1918 року народилася в Києві Капеля Бандуристів, що через усі зміни персонального складу й через усі лихоліття на Україні й пізніше в німецькому концентракові, вижила, опинилася нарешті на землі Вашінґтона, з ім'ям Тараса Шевченка на своєму жовто-блакитному прапорі. З нагоди того буряного 60-ліття, випустила тепер Капеля в світ свою, 18-ту за рахунком, ювілейну плиту.

На її обкладинці — наш оригінальний, орнаментально-стильний Едвард Козак. Хто його не любить? Відійдете на два кроки від тієї обкладинки й маєте враження, що то наша Великодня писанка, з козаком Мамаєм у центрі, що пригорнувся чутливим серцем до бандури. Не плянував той Мамай ніколи змарніти, бо намалював його Козак з дебелими руками й ногами у сап'янцях.

Не зважаючи на те, що ,,Віє метелиця, крутиться, мелеться..." поїхав я до Торонта на цьогорічний фестиваль Української Молоді. Григорій Китастий із жюрі того фестивалю спокусив: ,,Везу тобі нашу нову плиту, приїжджай!" Не шкодую, що поїхав, — омолодилося моє серце і з тими юними учасниками фестивалю, народженими вже в Канаді й Америці і з тією чудовою ювілейною плитою бандуристів. Грав її дома чотири рази.

Новина на плиті: на всю першу сторінку — мелодійна симфонія бандур, без співу, скомпонована майстерно з ліричних гармонізацій нашого неповторного Миколи Леонтовича й оригінальної композиції Григорія Китастого ,,Гомін степів". Ще не було ні тут, ні на плитах бандуристів з України такого оригінального запису. Слухаєш той ,,Гомін Степів" і уявляєш інтуїтивно, що іде безлюдним степом Олегова дружина, в кованих кольчугах, із списами — встановити Київського щита на воротях Царгороду, чи козаки з шаблями, на конях, на турка, Херсонським степом, поміж травами, що й вершника на коні не видно за ними. І розбігаються полохливо навколо степові перепілки, на підструнках бандур. Послухайте самі, матимете напевно таке ж враження, як і я. І не тільки, як ми з вами, старші, що були колись на таких степах. Казали мені батьки, що їхні молоді, народжені вже тут, бандуристи або танцюристи — наставляють усе голку на той ,,Гомін Степів", що аж захрип уже трохи.

Одна 16-літня юначка так чудово заграла той ,,Голос Степів" на Торонтонському Фестивалі Молоді, що подумав би — Китастий грає, — заплющивши очі. Захопилося молоде серце мелодією Козацької Батьківщини.

Сидів поруч мене на тому фестивалі земляк, що був минулого літа в Україні. Казав мені, що не купиш бандуру в Україні, хіба в тій крамниці, що продає за ,,тверду валюту" туристам. Небезпечний патріотичний той інструмент в Україні, за московськими інструкціями. Але тут, у Канаді, бандури з України продає так звана ,,Українська (читай Московська) Книга," десь по 200 дол. ,,твердої валюти", потрібної на розбудову ,,непереможної" червоної армії проти Канади й Америки. Двох зайців заразом хотять убити: не поширювати того ,,крамольного" інструменту в Україні й заробити за нього поза океаном. Не знати, чи виплатиться така ,,наймудріша" брежньовська політика, особливо як послухаєш приміром такого 15-літнього Романа Демеда, що дістав першу премію на цьому торонтонському Фестивалі зі своїм дивовижним натхненням до прадідівської бандури. А таких як він, і таких молодих патріотичних, що вибухнули буйними паростками в 60-літній Капелі Бандуристів ім. Тараса Шевченка на цьому вже континенті, маємо сотні. Виростили їх тут Китасті (Григорій, Іван, Петро); Євген Цюра; Петро Потапенко, славний диригент дівочої капелі бандуристок; Микола Лясківський — сьогоднішні, вже посивілі, ветерани Київської Капелі Бандуристів. Многії Літа їм, що не забули, поза щоденними турботами, засіяти свій славний хист серед нашого молодого покоління тут. ,,Побачимо", сказав сліпий; ,,Почуємо", — озвавсь глухий. Може й тут, з того юного насіння, виросте гайдамацька, молода, університетська сила на оборону нашої Батьківщини проти московського ко-

(Закінчення на ст. 3-ій)

Софія Наумович

СПОГАДИ ПЛЮЩА

(5)

,,Я передав львов'янам дещо з самвидаву ,,Хроніки" і забрав їхній самвидав... просив у Чорновола книжку Рабіндраната Таґора ,,Націоналізм" (236).

,,У Києві розгорілася кампанія проти Дзюби. У ,,Літературній Україні" появилася проти нього стаття Л. Дмитерка, позбавлена таланту, але вислужницька, а також книжка Богдана Стенчука — псевдонім чотирьох авторів, — ,,Що і як боронить Дзюба?" Увесь Київ жартував із цього псевда: в англійському перекладі — ,,стенц" значить ,,сморід"... Дзюба не хотів схрещувати списа зі Стенчуком — це його нудило! Але критик Василь Стус відповів Дмитеркові статтею: ,,Місце у боротьбі, чи у переслідуванні?" (236) ,,Краснов-Левітін не розумів української проблеми, але й не любив московського месіянізму" (237)

,,Ми дістали з Москви летючки, які розкидали в ҐУМ-і скандинавські студенти, Гарольд Брістоль і Єлисавета Лі, в оборону Григоренка" (256) ,,Альтуніян... говорив у партійній ячейці Академії про антисемітизм, організований урядом". ,,Пара харків'ян поширювали летючки проти зажидівлення партії й уряду" (258). ,,Красін висміював програму НТС... насправді він став згодом їхнім аґентом і зрадником своїх товаришів". (263)

,,Від групи комуністів я написав листа до ,,Уніти", ,,Гуманіте", ,,Морнінґ Стар" до Араґона, Бертрана Руселя, Ж-П. Сартра, Генріха Биля, д-ра Спока, пані Лютер Кінґ, копію якого помістили Хроніка ч. 12. У листі я закинув західнім компартіям, що вони потурають діям московської компартії. Ми не дістали ніякої відповіді". (265).

,,У Києві кампанія проти Дзюби... Ми з дружиною пішли до нього. — Чому ти тавруєш слово ,,націоналізм"? Адже КҐБ вживає його до кожного, хто любить свою батьківщину, замість Росії... У твоїх статтях! нападай тільки на українських фашистів, а не на всіх! — І пиши їх до самвидаву, а не до ,,Літ. газети", яка тобі їх покалічить. — Згода. Ми погодилися теж щодо видання збірника ,,Бабин яр" про партійний антисемітизм, збагачений документами з-перед революції. Але коли теж звернулися до жидів, що старалися виїхати до Ізраелю, вони нам вічливо відмовили: — ,,антисемітизм це ваша недуга, вилікуватися з неї — ваша справа". (265)

,,Твори совєтських психоаналістів Єрмакова, Вольфа та ін. вдарили мене вбогістю психоанализи. Яку важливість можуть мати їхні виводи про Пушкіна, який боявся одружитися з Гончаровою, або що Шевченко був педерастом, — без доказів?

,,Ми дістали одночасно аж три твори В. Мороза: ,,Серед снігів" — проти Дзюбиної статті у ,,Літ. газеті", ,,Мойсей і Сатана" — відповідь на ,,дві батьківщини" білоруски Евдокії Лось, та ,,Хроніка резистансу" — про русифікацію Західньої України. Ці три памфлети зробили на нас незвичайне враження своєю силою переконання і блискучим стилем... Помилка Дзюбова позначилася на змалінні числа його прихильників... Одного травневого вечора зібралися приятелі в мене, коли хтось постукав у двері: Валентин Мороз!... Його жести, вираз обличчя, тон голосу, його арґументи проявляли надзвичайну силу духа. Такі люди як він посідають великий магнетизм і особистий чар, які діють навіть на тих, що з ним незгідні. Я взявся боронити Дзюбу перед ним. Він говорив про Дзюбу з великим респектом, але вважав його статтю великою помилкою, як знівечила його авторитет. Дзюба зробив те саме, за що сам критикував Драча. Такі як Драч, чи Євтушенко, виправдувалися таким арґументом: 90% для КҐБ і 10% для народу, який до речі не потребує їхніх 10%!" (273-4).

,,Ми всі відпровадили Мороза до метра, а за нами орда кґбістів, щоб нас лякати. Але Валентин підсміхався, хоч і не мав охоти повертатися в табір... Незабаром КҐБ його знову ув'язнило." (274)

,,В Одесі жила Ніна Строката-Караванська, дружина Станислава... Я пішов її відвідати і попав у ,,справу": її звинуватили у передачі чоловікових рукописів. Появилася стаття у ,,Чорноморській комуні", що вона втримує зв'язки зі ,,шпигуном". В Інституті медицини критикували її поведінку. Увечорі вона нам про те розказувала, коли раптом якийсь Притика запитав: ,,А якою мовою вони всі говорили?" ...Ці гістеричні націоналісти, хоч і знають, що всі в Одесі говорять по-московськи, дуже часто зраджують своїх приятелів: цей Притика 1973 р. ще й фальшиво свідчив." (278)

,,В Одесі поширилася пошесть холери... Дружина й син Мороза мусіли перейти кварантану... Сусідка моєї матері сказала: ,,Знаєте відки пішла ця холера? Це жиди її поширюють!" (279)

,,Директорка моєї дружини Тані, стара донощиця, гордо розказувала молодим жінкам про свою службу у контрашпіонажі проти УПА Західньої України. Не маючи освіти, вона, за ,,заслуги", працювала в міністерстві освіти!" (281).

,,У половині листопада почався процес проти Мороза, на якому як свідки виступали Дзюба, Антоненко-Давидович і В. Чорновіл. Спекулювали статтею Мороза ,,Серед снігів" проти Дзюби, але Дзюба зразу заперечив: ,,Це була особиста справа між мною і Морозом! Там не було нічого протисовєтського!" Тоді хотіли використати злопам'ять Параджанова проти Мороза, який його неслушно звинуватив у крадежі іконостаса у Космачі. Параджанов зразу запротестував проти цього: це москалі використали факт, що іконостас позичено для накручення ,,Тінів забутих предків", щоб його потому забрати. Тоді спровадили на суд Параджанова, щоб він звинуватив Мороза у брехні. Але Параджанов заявив: ,,Він не збрехав, а тільки помилився в особах". Такий свідок не міг бути придатний для КҐБ заявою, що іконостас вкрала московська держава й вони йому цього не дарували. 1973 р. його звинуватили у гомосексуалізмі й засудили на 5 років таборів, а Мороз дістав 6 років тюрми, 3 роки таборів і 5 років заслання." (285) Український самвидав надрукував протести свідків і приятелів Мороза, як теж поеми, йому присвячені. Та ще не поширили цих документів, коли розійшлася жахлива вістка: ,,Вони вбили Аллу Горську!"... Люди прибували з усіх-усюдів до хати Горської, літаками зі Львова, з Івано-Франківська... Надя Світлична й Евген Сверстюк відкрили її тіло в пивниці... Сотні людей, з калиною у бутоньєрці, прийшли на посмертну виставку її творів. Хор ,,Гомін" (у тексті Ґомін) співав пісні. (Слідує опис похоронів і брехливих промов, як теж провокацій, начеб то Горську вбили українські націоналісти) (284-89).

,,У тому ж часі в ЗСА проходила справа Анджелі Дейвіс... Ми читали статті про те, що їй скорочували час розмови з адвокатом та — аж волосся їжиться на голові! — їй давали пити холодну каву!!! Це в тому ж дусі, й таким тоном, ми порівнювали справи Мороза й Дейвіс в ,,Українському віснику" (289).

,,Молодий психіятр Семен Ґлузман окреслив Москву як ,,країну параноїдальну, роз'їджену меґальоманією й манією переслідування: з одного боку московсько-совєтський месіянізм, з другого страх перед імперіялістами, сіоністами, українськими націоналістами, ревізіоністами, троцькістами... і всі ці психопати хотять лікувати здорових людей... Ґлузман написав контр-експертизу до справи ген. Григоренка, на основі його листів та розмов з його родиною. Ґлузман не ,,герой", але сьогодні він у таборі на сім років і на три роки заслання. Він став борцем як Мороз, Джемілев, Буковський... Табори й тюрми стали школами сили духа!" (291)

,,Я особисто переслав три документації про страйки робітників в Україні (Новочеркаськ, Прилуки й т.ін.) до московської ,,Хроніки", але вони не помістили: ,,Це політика!" Якір: ,,Що мене обходить, чи маси йдуть за нами!" Українські патріоти не признають такого снобізму супроти мас... ,,Ліберальні марксисти", тобто не-марксисти, типу Роя Медведєва, віддалені від робітників і селян так же, як московські націоналісти, що в своїх статтях проповідують ,,автократію, народність і православ'є — три стовпи царизму, слав'янофільства і чорної сотні." (297)

,,Гріша Подяпольський походив з голляндської родини Блянк, як і Ленін. Це були жиди. І Брежнєв мусів вибирати: або я родич Леніна, або що він жид. Одна і друга розв'язка неприємна для ,,другого Іліча"... З Уманя прибули Віктор Некіпелів і Ніна Комарова. Ми говорили про національну проблему та психологію. Він ставився з резервою до Фройда, до його пансексуалізму та вульґаризації підсвідомости... Передо мною дві Дзюбині книжки: одна Дзюби-борця, друга — Дзюби-зрадника..." (299)

(Продовження буде)

ЮВІЛЕЙНА ПЛИТА...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

лоніялізму на „нашій, не своїй землі!"...

На другому боці тієї ювілейної плити Бандуристів — шість повнозвучних пісень Капелі, в супроводі бандур: „Нечай" (улюблена пісня нашого славного, покійного Нестора Городовенка); „Діду мій Дударику" (Леонтовича, що до його століття присвячено цю плиту); „Взяв би я бандуру" (з заспівом ультра-баса Володимира Тисовського, що не знати чи заспіває ще так після своєї трагедії на дорозі); „Казала дівчина" (чудова, грайлива інтерпретація Петра Потапенка, з батьківською порадою: „живи сину, та вважай — молодиць не зачіпай". Мабуть бандуристи сердиті будуть на нього за таку пуританську пораду); „Лебеді" (чудова оригінальна композиція Григорія Китастого, із заспівом нашого Карузо, адвоката з Клівленду, Юрія Оришкевича. Люблю його спів — серденний, запальний і дивуюся, що скільки втрачає адвокатського заробітку, мандруючи з бандуристами. Серце таке українське має, дай йому Боже здоров'я!); і нарешті пісня про великий гріх тим, що залицяються до своєї куми. Звучить та пісня так щиро, ніби й справді наші бандуристи бояться того смертельного гріха.

Взагалі, — чудова плита і для нас, одноліток з такими як Китастий, Потапенко, Цюра, Півко й інші ветерани з Капелі, а особливо для наших горобенят, що туляться ще під батьківськими стріхами; що мають такий, здається несподіваний, пієтичний сентимент і до бандури і до Авраменківського динамічного, кольористого поля на цьому континенті, що безперечно врятували нам багато юних від темних манівців.

Батьки! Купіть цю плиту негайно для ваших юних і не народжених ще нащадків України. Оплатиться вона вам сторицею.

Плиту можете виписати просто від капелі, за 6 долярів на адресу: Ukrainian Bandurists Chorus, P.O. Box 119, Hamtramck, Detroit 12, Mich. USA.

ПІДГАЄЦЬКІ ЖИДИ...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

помер в 1965-му році, почув вістки, що нацисти ловлять всіх жидів в довколишніх селах і містах та вивозять їх до концентраційних таборів".

Г. Грау, розповідала дальше п-і Шніцер, втік разом з нею і з дружиною з наміром повернутись до Зелдою до недалекого лісу з наміром повернутись до села на другий день та забрати своїх батьків і 6-літню дочку. Але „на другий день" було вже запізно: батьки, дочка та багато інших жидів були вже мертві. Їх розстріляли нацисти.

Переховуючись в лісі, родина Грау була б згинула з голоду, коли б не Роман Білецький і його батько, які доставляли їм харчі до землянки та ще й вчасно остерігли перед нацистами, що шукали за ними. З часом до цієї родини прилучились ще й інші жиди, яким вдалось втекти від німецьких облог і куль, і група зросла до 23-ох осіб. Білецькі, обидва християни-євангелисти, переховували їх у кількох землянках і, рискуючи життям, доставляли харчі.

Кінець війни застав родину Грау в Австрії. В 1949-му році вони прибули до ЗСА на постійний побут. Сабіна Грау одружилася з Генрі Шніцером, який пробув п'ять років в концентраційному таборі під час війни. Сьогодні вони є батьками двох дітей, 23-річного Стівена і 19-річної Сузанни. Г. Шніцер є власником підприємства в Мангеттені, а його дружина займає становище асистента управителя в Першій федеральній щадниці в Рего Парк, Н. Й.

З 23-ох врятованих Білецькими жидів сьогодні 18 ще живе. Більшість з них проживають в околицях Ню Йорку, декілька в Канаді, а одна особа в Ізраїлі. Вони довгі роки старалися спровадити Білецьких до ЗСА. Батько Романа не дочекався — він кілька років тому помер. Щойно цього року „обставини дозволили їм купити Романові квиток на літак в обидві сторони та спровадити його сюди", сказано в газеті.

„Це була чудова подорож і повна зустріч", — сказав Р. Білецький, якого приятелі жиди щедро обдарували різними подарунками перед поворотом в Україну. Р. Білецький працює на залізничній станції в Підгайцях, має дружину, три доньки і четверо внуків. Він їм рівною повіз дарунки від жидів. Деякі дарунки прийшлось йому залишити, бо вже не було місця у валізці.

„Роман був пригомшений нашими великими будівлями і крамницями — закінчувала розповідь п-і Шніцер — але коли настигли дві снігові, він зовсім не був заскочений. Коли ми нарікали, що міські власті не прислали сніговлугів, щоб прочистити вулиці, він тільки засміявся, вхопив лопату і прочистив хід та в'їзд до нашого гаражу".

Замість квітів на свіжу могилу Дорогого, Шановного

бл. п. проф. Михайла Тершаківця

Батька моїх Дорогих Приятелів від дитинства, складаю 25.00 долярів на Наукове Товариство ім. Шевченка.

Дарія Ш. ЛОМНИЦЬКА

Замість квітів на свіжу могилу Дорогого Приятеля і Товариша шкільної лавки

бл. п. д-ра мед. Ігоря Цимбалістого

на Наукове Товариство ім. Шевченка 50.00 долярів складають

Ярослава й Ярослав ПАНЧУКИ з Родиною

Чікаго, Ілл.

Об'єднання б. Вояків Української Армії (ОбВУА) в Чікаго, Ілл.

повідомляє, що

сл. п.

ІГНАТІЙ КУТКО

довголітній прапороносець Відділу відійшов у Вічність, на 79-му році життя, 9-го лютого 1978 року.

Урядовці Відділу з прапором, яким Він прощав друзів, відпровадили Його в Останню Дорогу.

Відділ ОбВУА

Замість квітів на могилу

бл. п. Стефанії Варехи з дому Яремкевич

зложили на цілі НТШ в ЗСА:

Марія і Омелян Омецінський	$25.00
Евгенія і Володимир Колці	10.00

В пам'ять нашого дуже Шанованого і Любленого Директора Тернопільської Гімназії

бл. п. проф. Михайла Губчака

складаємо 150.00 долярів на збірник „Шляхами Золотого Поділля".

Д-р Роман і мгр Ольга МОРОЗИ

Ділимося сумною вісткою з Ріднею, Приятелями і Знайомими, що дня 21-го січня 1978 року відійшла у Вічність, на 92-му році свого працьовитого життя, наша Найдорожча

МАМА, СЕСТРА, БАБЦЯ і ПРАБАБЦЯ

бл. п.

ТЕОФІЛЯ ДМИТЕРКО з роду КАШТАНЮКІВ

вдова по священикові.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в неділю, 22 і в понеділок, 23 січня ц. р. в похоронному заведенні Музика і Син, Чікаго, Ілл.

ПОХОРОН відбувся у вівторок, 24-го січня 1978 р., о год. 10-ій рано з собору св. Володимира і Ольги, на цвинтар св. о. Миколая в Чікаго, Ілл.

В глибокому смутку:

син — РОМАН з дружиною РОМАНОЮ
внук — БОГДАН з дружиною КЕЙТ та дітьми ХРИСТЕЮ і МИХАЙЛИКОМ
сестра — ЕВГЕНІЯ ВАЩИНСЬКА
сестра — ОЛЬГА ХОМКО з родиною в Україні
братанка — ДАРІЯ з мужем ІВАНОМ МЕНЦІНСЬКИМ
братанок — ВОЛОДИМИР КАШТАНЮК з дружиною ДЗІДОЮ і дітьми
сестрінки:
БОГДАН ВАЩИНСЬКИЙ з дружиною НІЛЕЮ
ВОЛОДИМИР КОЗАК з дружиною ІРЕНОЮ і донькою РОКСОЛЯНОЮ
Ближча і дальша Родина в ЗСА, Канаді, Україні і Польщі

ПОДЯКА

Щиро дякуємо о. митратові Маріянові Бутринському, парохові собору св. Володимира і Ольги, за заупокійні відправи та за його зворушливі слова над домовиною Покійної. Зосібна, сердечно дякуємо всім Рідним, Приятелям і Знайомим за їх слова потіхи, за квіти і пожертви, та за участь в похоронах. Також дякуємо похоронному заведенню Музика і Син, за совісне переведення похоронів.

Син — РОМАН ДМИТЕРКО з дружиною РОМАНОЮ
Внук — БОГДАН ДМИТЕРКО з родиною

Пожертви в пам'ять Покійної призначено: На Служби Божі — $88; на Колегію св. Софії в Римі — $70; на старечий дім в Аргентині — $50.

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що дня 15-го лютого 1978 року, по короткій, тяжкій недузі, відійшов у Вічність, на 53-му році життя, наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, СИН, БРАТ і ВУЙКО

бл. п.

ВОЛОДИМИР ІВАН БІЛЕНЬКИЙ

уроджений 21-го серпня 1924 р., в Судовій Вишні, Україна.

Тіло Покійного похоронене 18-го лютого 1978 року з церкви св. Івана Хрестителя, Випани, Н. Дж., на цвинтарі „Гейт он Гевен" в Гановер, Н. Дж. (Gate of Heaven Cemetery, Hanover, N.J.).

Горем прибиті:

дружина — МАРІЯ
сини: ВОЛОДИМИР і ІВАН
мама і вітчим: ОЛЕНА і ІВАН КУСІ
брати:
РОМАН з дружиною ТЕРЕСОЮ
МИХАЙЛО з дружиною ІРИНОЮ і дітьми: ХРИСТИНОЮ, ВІРОЮ і СТЕФКОМ
Ближча і дальша Родина в Америці, Канаді, Польщі і Україні

В пам'ять Найдорожчого Сина, дарую 50.00 дол. на Фонд Катедри Українознавства в Гарварді.

Лейк Ворт, Флорида — Мама — ОЛЕНА БІЛЕНЬКА-КУСА

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що з волі Всевишнього відійшла у Вічність, 19-го лютого 1978 р., на 69-му році життя, моя Найдорожча ДРУЖИНА

бл. п. **ВАРВАРА з ТОМАШІВСЬКИХ ПЛАХТІЙ**

ПАНАХИДА — у вівторок, 21-го лютого 1978 р., о год. 7:30 веч., та в середу, 23-го лютого 1978 року в похоронному заведенні Петра Яреми, 129 East 7th Street, New York, N.Y.

ПОХОРОН і БОЖЕСТВЕННА СВЯТА ЗАУПОКІЙНА ЛІТУРГІЯ відбудеться у четвер, 23-го лютого 1978 р., о год. 10:30 ранку у церкві св. Юра при Схід 7-ій вул. в Ню Йорку.

Тлінні останки Покійної спочинуть на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

В глибокому смутку залишений — МУЖ і ближча та дальша Родина в Чікаго, Польщі і в Україні

В ПЕРШУ СУМНУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашого Надорожчого і ніколи Незабутнього МУЖА, БАТЬКА і ДІДУСЯ

бл. п. о. крилошанина

ЙОСИФА ЧАЙКОВСЬКОГО

в суботу, 4-го березня 1978 року будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ і ПАНАХИДИ

в Торонто, Канада і Денвер, Кол.;
в Чікаго, Ілл., в церкві св. Володимира і Ольги;
в Лос Анджелес, Кал., у церкві Рождества Пречистої Діви Марії.

Дружина — СТЕФАНІЯ ЧАЙКОВСЬКА
Донька — МАРІЯ ФІГЛЮС
Син — ОЛЕГ ЧАЙКОВСЬКИЙ з Родинами

У СУМНУ ДЕВ'ЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ Найдорожчого МУЖА, БАТЬКА, ДІДУСЯ, ТЕСТЯ, ШВАГРА

св. п.

Сот. МИКОЛИ ФРИЗА-ВЕРНИГОРИ

кол. старшини УПА

будуть відправлені в неділю, 26-го лютого 1978 року

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

о год. 7-ій ранку — в церкві св. Михаїла в Йонкерсі, Н. Й.;
о год. 10-ій ранку — в церкві свв. Кирила і Методія в Бервіку, Па.

Друзів і Знайомих проситься про молитви за спокій душі Покійного.

КАТЕРИНА ФРИЗ — дружина з синами: ВОЛОДИМИРОМ, ІГОРЕМ і МИХАЙЛОМ;
БОГДАННА МИКУЛА — донька з чоловіком ВОЛОДИМИРОМ і дітьми
та ближча і дальша Родина

В пам'ять Дорогого і Незабутнього Професора

бл. п. д-ра Михайла Тершаківця

складаю на потреби НТШ в ЗСА суму 25.00 долярів.

У глибокому смутку Достойній Родині Покійного висловлюю мої найглибші співчуття.

Д-р Микола ВАЦИК

У глибокому смутку сповіщаємо Рідню, Приятелів і Знайомих, що в четвер, 16-го лютого 1978 року, після короткої і тяжкої недуги, відійшла від нас у Вічність

бл. п.

ІРЕНА з ЛИСЯКІВ СТРИЙСЬКА

вдова по БОГДАНОВІ СТРИЙСЬКІМ, народжена у Станиславові.

ПОХОРОННІ ОБРЯДИ відбулися в похоронному заведенні Kolodey.

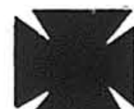
ПОХОРОН відбувся з того самого заведення, 18-го лютого 1978 року, о год. 8:30 ранку, до церкви св. Йосафата, а опісля на цвинтар свв. ап. Петра і Павла, Парма, Огайо.

З великим жалем:

сини — АНДРІЙ
сестра — МАРТА ВЕРЕМЧУК з родиною
сестра — НАТАЛІЯ КИСІЛЕВСЬКА з родиною в Україні
братова — МАРІЯ ЛИСЯК з родиною
швагрова — ГАЛЯ ПОПЕЛЬ з родиною

Східньо-Европейський Дослідний Інститут ім. В. Липинського у Філядельфії, Па.

повідомляє з жалем і смутком все своє Членство та Прихильників, що дня 20-го лютого 1978 року, упокоївся в Бозі, на 83-му році життя в Ірвінгтоні, Н. Дж., наш Член-Фундатор

бл. п.

Д-р ІЛЛЯ КАРАПІНКА

Усій Родині Спочилого складаємо цією дорогою наше сердечне співчуття.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Дирекція СЕДІнституту

Замість квітів на свіжу могилу Дорогого

бл. п. проф. д-ра

МИХАЙЛА ТЕРШАКІВЦЯ

жертвуємо 50.00 долярів на Патріярший Фонд.

Опечаленій Родині Покійного складають найщиріші співчуття —

Теофіль і Іванка КУЛИК

Оркестра настроює

(Перед виступом ансамблю проф. Івана Коваліва)

Струнна оркестра Музичного Інституту в Торонті

У суботу, 25-го лютого, 4:30 по полудні, у залі Вашінгтон Ірвінг Гай Скул при 40 Ірвінг Плейс, Ню Йорк, відбудеться рідкісна мистецька подія. Хто не прийде, втратить єдиний в Ню Йорку концерт відомої вже Струнної Оркестри Музичного Інституту ім. М. Лисенка з канадського Торонта, під дириґентурою Івана Коваліва. Оркестра виступить, правда, й на наступний день, в неділю, 26-го лютого, о год. 3:30 по полудні, але вже в Філядельфії у залі Гай Скул фор Ґирлс при вул. Брод і Олні евеню.

Програма концертів зложена цікаво й різноманітно з творів Баха, Кореллі, Ґріґа, Вон-Віліямса та сучасного українського композитора-музиколога Василя Витвицького („Диптих — пісня і танок").

Солістом концертів буде молодий скрипаль Орест Ковалів,абсольвент нюйоркської музичної школи „Джуліярд". О. Ковалів розпочав науку гри на скрипці вже на 5-му році життя, при чому його вчителем у Музичному Інституті ім. Лисенка в Торонті (аж до закінчення скрипалем Торонтської консерваторії) був його батько, проф. Іван Ковалів.

Дириґент та мистецький керівник-основник Струнної Оркестри Іван Ковалів, скрипаль і поет, закінчив Вищий Музичний Інститут ім. Лисенка у Львові в клясі скрипки Євгена Перфецького. У 1939 р. закінчив Віденську Музичну Академію, відтак працював при Львівській Опері та виступав із самостійними скрипковими речиталями. По війні продовжував студії у Відні, в Зальцбурзі, закінчивши їх в Торонто. На еміґрації провадив Музичну школу в Ляндеку, а від 1953 р. — Музичний Інститут ім. Лисенка в Торонті.

До репертуару Струнної Оркестри, заснованої при цьому ж Інституті, входять конечні для пізнання нашому заголові великі твори майстрів західньої Европи, які клали підвалини світової музики. Оркестра виконує цінні сьогочасні українські композиції Андрія Штогаренка, Жанни Колодуб, Ігоря Шамо, Зенона Лавришина та виступала теж із транскрипціями із творів М. Лисенка, із народними колядками (в інструментації І. Коваліва) та ін. Ансамбль з успіхом популяризує „Українську сюїту" американського композитора Квинсі Портера, інспірованою хором О. Кошиця в 1925 році.

Своєю структурою та рівнем виконання Струнна Оркестра займає сьогодні в нашому музичному житті окреме місце. Основана яких 20 років тому, з-понад 10-річним досвідом інтенсивного концертування, оркестра ця продовжує відповідно „настроювати" публіку на ансамблевий жанр музикування, тобто продовжує поширювати, зокрема у нас, розуміння чисто інструментальної, ансамблевої гри. Є це місія почесна, але дуже важка, і говорить вона дещо про те, „де стоїмо ми в музиці" (парафразуючи недавні літературно-мистецькі статті).

Музичний бо коментар „про домо суа" повинен вказати, що у нас (при деяких відрадних перемінах) традиційна вокальна музика має в суспільстві дальше куди більше зрозуміння ніж інші жанри. Оркестрова музика (навіть давнішої школи) у широких колах ще часто вважається чимось „для музикологів", а камерний струнний квартет українського композитора — це в нас (як з жалем констатував був Іван Задорожний) прямо „несвоя дитина".

Причини цього явища складні: традиції української оркестрової музики, хоча давні (від 18 століття), зате переривані і не місце їх тут прослідкувати. В додатку, сучасне музичне (і взагалі мистецьке) життя світу основується у значній мірі на праці професійних „менеджерів", які особливо потрібні при більших ансамблях. В нас ця посада мало актуальна.

Нерідко маємо до діла із упередженими слухачами, що вже звикли очікувати невисокого рівня аматорських шкільних оркестр, яких слухає головно родина чи приятелі юних виконавців.

Але переглядаючи голоси фахової критики про Струнну Оркестру з Торонта находимо зовсім інші висновки: „Це справді на професійному рівні, знаменито зіграна оркестра, а не імпровізований в останньому моменті зліпок принагідних, чужих собі і дириґентові музикантів" (Дарія Гординська-Каранович, „Свобода"). Музикознавець Богдан Кушнір писав, що „вже з перших звуків відчулося прецизію, зрілий тон, дисципліну, опрацювання деталів... цей цінний ансамбль вже виробив собі добре ім'я в музичних колах Канади, його запрошують на виступи канадські коледжі („Свобода"). Цей же музикознавець запевняє, що „ансамбль вже міг би стати основою майбутньої першої української симфонічної оркестри за кордоном", чим підсумовує працю й аспірації оркестри. Визначний музиколог Василь Витвицький називає оркестру „доброякісним і милозвучним інструментом", та додає, що „вислід вмілої і жертвенної праці проф. Івана Коваліва — ця оркестра заслуговує на високе признання всієї української громади". („Новий Шлях").

Між похвальними голосами находимо й англомовні. Ленора Кравфорд зазначила, що „звукова рівновага у окремих секціях оркестри та в цілому ансамблі була подивугідна" („Лондон Фрі „Прес"), тоді, коли критик Джеймс Нілсон підкреслював добрий тон, гарну інтонацію, чудове спостерігання динаміки" („Еджукейтор").

Вкоротці, слухачі Ню Йорку й Філядельфії зможуть особисто переконатись у правдивості тих цитат, бо на сценах тих міст Струнна Оркестра настроюватиме інструменти та еліту концертової публіки до рідкісного у нас мистецького пережиття.

Роман Савицький

М. РУДЕНКО: ЄДИНИЙ...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

обмінюються Словом — інформацією. Для оцінки суспільства — проґресивне воно чи реґресивне — існує тільки одне мірило: свобода слова, свобода інформації. Інших критерій немає, бо ж не про мурашник мова, працю якого також високо шануємо, — мова про людське суспільство. а людське суспільство — це Слово. Або, як сказав Олекса Тихий, який сидить поруч мене: „Мова народу — народ!" Це знаменні слова, святі слова!

Понад три місяці мене допитували — і щоденно підполковники КҐБ втовмачували мені в голову ось таку істину: у нас за переконання не судять — у нас судять за діяльність. Але що таке діяльність письменника, діяльність філософа? Я говорю про себе і про Тихого. Тихий — філософ не тільки згідно з дипломом Московського університету. Тихий філософ усім своїм єством. А це значно важче ніж бути філософом за дипломом. Отже я запитую: що таке наша діяльність?...

Наша діяльність — це висловлювання наших переконань. Наша діяльність — це Слово. І ніщо інше! Така діяльність має дуже нескладну назву: бути Людиною. Не комахою, не безмовною черепахою, а Людиною. Щоб бути Людиною, треба не тільки думати але і висловлювати свої думки, інакше людина не буде відрізнятися від черепахи.

Тому власне ст. 19 Загальної деклярації прав людини, яку я зацитую з пам'яти, сформульована так:

Кожна людина має право на свободу переконань і на вільне висловлювання їх. Тут включається право шукати, отримувати і розповсюджувати інформацію будь-якими засобами та незалежно від державних кордонів.

Деклярація узаконена підписом нашого уряду. Отже вона повинна бути законом і для нашого суспільства.

Зараз, громадяни судді, прошу звернути увагу ось на що: з декількох тисяч сторінок моєї творчости, яку слідчі оцінили як особливо небезпечний державний злочин, тільки 200-300 сторінок я показував друзям. Усе інше — поезія, проза, філософія — це мій письменницький архів. Робітники КҐБ вдерлися до мого помешкання, конфіскували архів і проголосили його державним злочином. У чому ж полягає цей злочин? А в тому, що я не є здібний думати інакше, як з допомогою пера. В цьому випадку Слово навіть не було висловлене — ніхто цих творів не бачив, ніхто не читав, ніхто не знає. Архів є архівом. Тоді де ж є злочинна діяльність? На якій основі ці твори потрапили до обвинувачення? Виходить ви, громадяни судді, судите не мене — ви судите Всесвіт. Наскільки це доцільно, не знаю. Але знаю, що це якраз так. Ви судите Всесвіт за те, що він такий, як він є, а не такий, яким хотів би його бачити КҐБ.

Там, в КҐБ можна почути й таке: ваша діяльність полягає у наклепі на радянський суспільний лад. Але подивіться: в документах, які я виготовив, згадано коло 100 політв'язнів. Якщо йдеться про конкретні факти, то тут слідчі органи не висунули мені ніяких претенсій. Тоді де ж є наклепи, коли факти правдиві?

Я уважав й уважаю, що ті люди є засуджені незаконно. Їх засудили за те, що вони твердили: в нашій країні відсутня демократія. Ці їх твердження кваліфіковано не як переконання, а як діяльність. Узброєні бюрократи, намагаючись доказати наявність демократії, запроторили їх за колючі дроти.

Я кажу вам, шановні громадяни, таким способом доказати наявність демократії неможливо. Навпаки, це ще раз переконує про її відсутність. Тоді, вслід за людьми, в обороні яких я виступав, арештували й мене. Мої слова також визнано не як переконання, а як діяльність скеровану на шкоду радянській владі.

Де ж діяльність — у чому вона полягає? Тільки в одному: у висловлюванню моїх переконань. У тому, що я сказав: у нас порушується Загальну деклярацію прав людини. Та ж вона, Деклярація прав, передбачає необмежену свободу висловлювати переконання — незалежно від державних кордонів! Та хіба ці арешти, які нічим не мотивовані крім каґебістської софістики, потверджують голосне твердження, що Деклярація не порушується? Навіть дитині ясно: навпаки — потверджують, що її порушують.

Хто ж тут справжній злочинець? Злочинець той, хто намагається забрати природне право людини: вільно необмежено думати, вільно і необмежено висловлювати свої думки. Це якраз і є святе право бути Людиною. І без цього права бути Людиною взагалі неможливо.

Найбільшою нетолерантністю до слова визначався російський цар Микола I, якого за його нетолерантність прозвали Палкін. Але навіть Микола Палкін покарав, тоді ще невідомого поета Лермонтова, тільки засланням з Петербурґу в чинну армію на Кавказі. Але ж Лермонтов був царським офіцером—яка ж це була для нього кара? Властиво її не було. А згадайте, як Лермонтов ганить „катів ненажерну юрбу, що стоїть коло трону". Він страшить її майбутнім судом — судом безпощадним, від якого ніхто їх не врятує. Його пророцтво здійснилося на Миколі II.

В Росії поет завжди був пророком. Пророком робили його самі короновані деспоти. Вони творили пророків за допомогою тюрем і заслань. Своїм обмеженим розумом вони не могли збагнути: ніщо так не захитує деспотизм, як тюрма. Охоронні засоби деспотизму неминучо стали його могилою. Це можна вважати законом історії.

Ні, я не вважаю, що всі мої міркування непомильні. Але я не помиляюся в основному: ніякого злочину супроти радянської влади я не вчинив. Усе, що я робив, було скероване не проти радянської влади, а проти бюрократичних спотворювань нашої держави. Що такі спотворювання існують — у цьому я глибоко переконаний. Моє переконання я дістав від Леніна. У попередній промові я це докладно пояснив, повторювати не буду. Кожне моє слово, уся моя громадська пристрасть скеровані на усунення цих спотворювань. Виходить, моя творчість і мої виступи скеровані не на знищення, а на зміцнення радянської влади. І якщо в цьому випадку Слово стало чином, то я щасливий, що я дозволив собі його вимовити."

День Української Державности...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

громадських організацій. Після апелю д-р Юрій Оришкевич відспівав, при акомпаньяменті пані Ганни Придаткевич, американський гимн, а опісля всі приявні відспівали український національний гимн.

Першим промовцем був член стейтової леґіслятури в Іллиной, д-р Борис Антонович з Чікаґо, який м. ін. сказав: „...У сьогоднішньому світі ми продовжуємо боротьбу за вільну Українську Державу не зброєю, а формуванням світової публічної опінії. Українці в діяспорі включаються в публічне життя і приєднують приятелів-симпатиків нашої справи між громадянами, урядами і пресою. І дальше він сказав: Я також пропоную, щоби ми святкували 22-го січня, День Української Незалежности, як свято вільне від праці.." Конґресмен 23-го дистрикту стейту Огайо, Рональд Моттл, виголосив привітання, підкресливши вклад українців в життя Огайо. Він згадав також про свою підтримку людських і національних прав в Україні. Дуже безпосередньо говорила конґресменка 20-го Огайського дистрикту,Мері Ровз Окар,яка сказала, що вона 20-го січня 1978 внесла в Конґресі резолюцію в справі відзначення 60-річчя акту Державности України.Пані Шерон Олс відчитала та передала проклямацію мейора міста Клівленду,Дениса Кусинича.Привітальне слово виголосив також представник снатора стейту Огайо,Гаворда Меценбавма,асистент Лед Ентоні. Він м.ін.сказав, що сенатор Меценбавм вніс резолюцію в Сенаті у справі національних прав українців у підсовєтській Україні. Зачитано теж проклямації губернатора Огайо, Джеймса Ровдса, та посадника міста Парма, Джана Петрушки.

Під час бенкету слідували дальші точки програми. З причини великої неґоди не міг прилетіти з Філядельфії тенор Богдан Чаплинський, який мав співати при акомпаньяменті піяністки Ганни Придаткевич з Клівленду. Бандурист, композитор і дириґент Григорій Китастий відспівав декілька пісень при бандурі, за що приявні нагородили його рясними оплесками. Окрему увагу звернуло відчитання прізвищ наших юначок і юнаків, які на Міському сквері у Клівленді перевели 12-го січня ц. р. (це вже вдруге) серед великого холоду 24-годинну голодівку на знак солідарности з українськими політичними в'язнями, що перебувають у тюрмах і концтаборах СССР. Відчитано наступні прізвища: Михайло Бурдяк, Андрій Возняк, Андрій Грушкевич, Віктор Гутник, Микола Дейчаківський Орест Дейчаківський, Юрко Дейчаківський, Наталя Кліщук, Ігор Ковалисько, Леся Кунько, Ярослав Максимович, Ігор Мичковський, Адам Мішталь, Іван Нич, Надя Сохацька, Наталя Трач, Ірка Фаріон, Андрій Фесинський, Петро Фединський. Місцеві англомовні часописи, радіостанції та станції телебачення подали інформації про цю голодівку.

Після бенкету та вичерпання програми відбулася розвагова частина.

Наступного дня, в неділю 22-го січня, у клівлендських католицьких і православних церквах благодарственними Богослужбами відзначено великі січневі роковини найновішої нашої історії.

З нагоди відзначення Дня Української Державности повівали на ратушах міст Клівленду й Парми українські прапори.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МИХАЙЛО ГАВРИЛЮК, член УНС Відд. 204 Т-ва ім. о. А. Гончаренка в Ню Йорку, вояк Американської Армії, похоронений з військовими почестями, помер 8 березня 1975 р. на 25 р. життя. Нар. в 1950 р. в Франції і став чл. УНС в 1961 р. Залишив у смутку батьків Миколу і Катерину, сестру Оксану, бабусю Софію у Франції і Магдалину в Україні і дальшу родину в Україні, Франції і Америці. Похорон відбувся на укр. прав. цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Д-р В. Палідвор, секр.

АГАФІЯ ЯСЬКІВ, членка УНС Відд. 316 Т-ва Укр. Нар. Дім в Рочестері, Н. Й., померла 21 вересня 1977 р. на 84 р. життя. Нар. в 1894 р. в с. Пукові, пов. Рогатин, Україна і стала чл. УНС в 1923 р. Залишила у смутку дочок Ольгу і Катерину та внуків. Похорон відбувся 24 вересня 1977 р. на цвинтарі Голі Сепулчер в Рочестері, Н. Й.

Секретар

АНАСТАЗІЯ КОРЧМАРИК, членка УНС Відд. 116 Т-ва Вільні Козаки в Трентоні, Н. Дж., померла 8 жовтня 1977 р. на 48 р. життя. Нар. в 1929 р. в Україні і стала чл. УНС в 1949 р. Залишила у смутку мужа, сина, маму, батька, сестру, брата та ближчу й дальшу родину. Похорон відбувся 11 жовтня 1977 р. на цвинтарі Пресв. Марії в Трентоні, Н. Дж.

Вічна Їй Пам'ять!

Управа

У ПОХОДІ МИСТЕЦЬКИХ

(Закінчення зі ст. 2-ої)

наших церков, залишились тільки стіни, і виросло насправді модерне репрезентативне приміщення, якого українська громада в Чікаґо не посоромиться.

Було багато критиків і скептиків, як це у нас буває. Але чисельно участь громадянства на першій імпрезі у невикінченій ще будівлі показала, що українська громада в Чікаґо має розуміння великої ролі, яку маємо надію цей новий осередок культурного життя сповнить не тільки для нашого міста, але для цілої української спільноти в ЗСА. Віримо, що цей новий осередок причиниться до створення клімату, вогнища, де наші люди, заінтересовані справами нашого культурного росту, матимуть нагоду зійтись, щоб погрітись при ньому, а ще більше, розігріти тих, що хоч мають таланти, дають їм замерзати і нидіти, бо і талант треба вирощувати як квітку. Врешті, тільки у громаді, в змаганні за першенство з другими талантами мають змогу виявитись і виростати.

Урочисте відкриття нового центру відбудеться 8 квітня ц. р. Віримо, що громадянство доцінить вагу того досягнення, і то не тільки чікаґської громади, але й другі наші подібні середовища культурного розвитку стануть до змагу за похід української культури на еміґрації, коли вона за ґратами там, в Україні.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

ДО ВИНАЙМУ

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЮ ГЕЙВЕН, Конн. Річні загальні збори 370-го Відд., о год. 12-ій дня (по Службі Божій), в церковній залі при Джордж вул. Проситься членів прибути. — В. Гіна, секр.

ТАРЗАН, Ч. 7909. Розбитий літак

Кубло повітряних піратів — це наче лігво готових до нападу гадюк...

Тим часом, Тарзан знову находиться зі своїми друзями з джунґлів...
Тоді...

Спокійно, Нкіма! Це залишки старого розбитого літака... Ми вже не можемо допомогти!